

Československý týdeník - Evropské vydání Tschechoslowakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

EVROPSKÉ LISTY: Vychází každé pondělí • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publication, Inc. • Vedoucí redaktor: Josef Martinek
Evropský redaktor: Václav Hora • Adresa redakce:
FK, D-6 Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

EVROPSKÉ LISTY: Erscheint jeden Montag • Herausgeber: Universum
Sokol Publ. Inc. • Chefredakteur: Josef Martinek • Redakteur für
Europa: Václav Hora • Anschrift der Redaktion:
FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254

DEZEMBER 1973 • FK, D-6 FRANKFURT/M. 70, GEGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den 8. POSTFACH 70 0254 • Nr. 49

Pokus pro osmdesát milionů

Pisáno pro Americké listy

Jsou věci, o kterých se píše poněkud těžko. Zvykli jsme si přijímat s nedůvěrou a velice opatrně všechno co se ohání revolucí, zlepšováním poměrů, poskytováním práv. Zvykli jsme si na to, že za takovými slovy bývá obvykle něco diametrálně odlišného. Neboť revoluce je v encyklopedickém pojmu hnutí, které počíná svou činností hovorem o nutnosti větší šíře svobody, a v praktickém životě pak končí omezením i těch svobod, kterým se obyvatel světa těšil před revolučním kvásem. Pro příklady nemusí Čechoslovák chodit daleko.

Na tomto místě by bylo dobré citovat výrok Tomáše G. Masaryka: „Francouzská revoluce učinila z poddaných občany, moderní ideologie se snaží učinit z občanů poddané.“

Revoluce konané anebo připravované za našich časů jsou revoluce ideologií. Nicméně, pojem revoluce je zakotven natolik v lidské mysli, že si ho ponechávají aniž ho blíže rozvedly. Ostatně si zvykáme na to, že revoluce je cosi natolik neškodného, že se to může prodávat i bez lékařského receptu. Na trh přichází každý rok revoluční automobily, jsou na něm revoluční dětské vložky, zpívají se písničky, ve kterých se vyskytuje slovo revoluce, a konečně, pracovníky státních prostředků jest kdekdy bandita a mordýr, či aspoň terorista, přizdoben přídomkem revolucionář.

Přijmeme tedy s povděkem, že se k životu hlásí hnutí, které sice mluví o nové Americe, ale nehraje si s pojmem revoluce. Hnutí, které se nezdobí do revolučního hávu, a které nejen, že nemaskuje touhu po krvi a nechutí pracovat, tolik vlastní pokleslé státní ideologii. Přeložíme-li ten výrok do angličtiny morálce, revoluční ideologií. Citoval jsem už T. G. Masaryka. Učíme tak ještě jednou. Rekl: *Socialismus je záležitost lidí* pak slovo *education* značí nejen náš český pojem vzdělání, ale také výchova. A to je asi to o čem jde.

Totíž o to, aby právo na sebercalisaci bylo přiznáno nejen v případě barevných minorit, či jejich militantních částí, ale také minoritám, které sehrály a sehrávají v historii Ameriky posilující roli. O to se právě snaží EMPAC. Je to hnutí, které se hlásí k pořádkům, které chce Ameriku nikoli ještě více a hlouběji rozdělit, ale naopak spojit k budoucnosti, která by byla lepší než cokoliv, co nám prozatím futurologové slibují.

Na osmdesát milionů obyvatelů Spojených států pochází z evropských přistěhovalců, či jimi ještě je. Má tato ohromující „minorita“ své zasloužené místo v americkém politickém životě? Má je aspoň natolik, aby se v historii amerických Čechů, Slováků, Poláků, Ukrajinců, Italů či Litevců vnovalo aspoň tolik místa jako historii minorit černých či španělsky mluvících? Má tato „minorita“, která nikdy nic nežádala, ale všechno vždy poskytovala (a poskytuje) právo aspoň na tolik publicity jako problémy třpicí homosexuálové? Jistě má. A o to, aby se jí ji dostalo se stará EMPAC. Stará se o to už přibližně po dva roky.

27. září byl muž, kterého lze s hnutím EMPAC do jisté míry ztotožnit, americký spisovatel slovenského původu, Michael Novák, přijat prezidentem Spojených států G. A. Fordem. Hovořili spolu o problémech etnicity tři hodiny.

Co Empac znamená? Zkratku ze začátečních písmen ETHNIC MILIONS POLITICAL ACTION COMMITTEE. Kdo je Michael Novák?

Kdo sleduje trochu americké literární hemžení, ví, že je to autor devíti knih, který v poslední době přešel od umělecké tvorby k literatuře faktu. Jeho romány vyšly nejen v Americe, ale také v Anglii a ve Francii. Z toho co napsal a vydal by neměl český a slovenský čtenář pomnout přinejmenším paperback THE RISE OF THE UNMELTABLE ETHNICS. Kdo sleduje dění politické ten ví, že to byl Michael Novák, kdo připravoval znění projevů pro zavražděného Boba Kennedyho.

Empac je, po dvou letech ovšem dosud na počátku. Budu

BREŽNĚVŮV PROBLÉM

V jednom z našich článků z doby konání helsinské konference jsme se zabývali i politickou budoucností dnešního generálního tajemníka sovětské komunistické strany, L. Brežněva, již tehdy se zaměřením na výsledek této konference, který jsme označili jako bezesporý úspěch Brežněvovy strategie. A doplnili jsme, že vzhledem ke kongresu Sovětské komunistické strany, který se bude konat v únoru příštího roku, schází udělat Brežněvovi jenom jediný, malý krůček, aby jeho politická budoucnost byla zajištěna — předložit zdárný výsledek Evropské konference komunistických stran, jejíž uspořádání naráží již dlouhý čas na vel-

kou řadu obtíží. A to je ta největší překážka nejenom pro Brežněvovu, ale i celou sovětskou politickou strategii ve světě, včetně toho nejvážnějšího problému: nesouhlasu jednotlivých účastníků, připravujících svolání konference, se zněním prohlášení, které má být jejím závěrem vydáno. Hlavně, co se týče jednotné politiky a „diplomacie“, které mají být řízeny výhradně z Moskvy.

Nejlépe ze všeho to dokazuje poslední pokus o její svolání z vých. Berlína, kde se v minulých dnech opět sešli zástupci 28 evropských komunistických stran a snažili se odstranit překážky, které svolání konference brání — ještě tohoto roku. Dík ale

tém nejvážnějším námítkám jednotlivých zástupců zemí bylo rozhodnuto, aby svolání konference bylo odloženo na příští rok, do kteréžto doby mají být námítky jednotlivých účastníků, společné strategie se týkající, odstraněny.

Ze by se to ale podařilo, se zdá skoro jako sen vzhledem k další pohromě, která strategii Moskvy postihla — společnému prohlášení italské a francouzské komunistické strany. Obě totiž vyhlásily svoji vlastní strategii, v rámci t. zv. západní demokracie a odmítají strategii společnou, řízenou z Moskvy.

Dohoda mezi George Mar-
(Pokrač. na str. 7)

Otázky a odpovědi

Ferdinand Peroutka

Dostali jsme dopis:

„Chtěl jsem Vám gratulovat. Jenže když si položím otázku, jaký prospěch z vaší práce měl posluchač, čtenář, národ, respektive co by byl ztratil, kdybyste vůbec nemluvil a nepsal, je odpověď sporná. V zásadě mi celé Vaše úsilí připadá jako jakýsi druh *l'art pour l'art*ismu v politické žurnalistice. A tak jsem Vám tu zdravici neposlal.“

Odpovídáme:

Máte naprosto pravdu. Ačkoliv psaním zastupujeme kolí psaním zastupujeme ideu nezávislého československého státu, za posledních skoro tři-

cet osm let tato nezávislost byla čtyřikrát, vždy znovu ztracena. Čili, jestliže chcete, byli jsme k ničemu. Naše pero se ukázalo slabým, když čtyři velmoci se sešly v Mnichově a rozdělávaly naši zemi, nezmohli jsme Hitlera, Mussoliniho, Chamberlaina a Dalada era dohromady. Když potom Hitler si vzal odzbrojené, osamocené Československo, zase jsme tomu svým psaním nezabránili. Naše slabost postupně se odhalovala. Byli jsme slabí ještě proti komunistické internacionále a sovětské velmoci.

V únoru 1948 Stalin, Zorin a Gottwaldovy bojůvky nás prostě ignorovali. Roku 1983

byli jsme se svým psaním inferiorní proti divišim celého Varšavského paktu. Nezasluhujeme Vaši zdravici. Naše bezvlivnost byla bez konce. Svým psaním jsme neodvrátili nic z rozpoutaných velkých dějů dvacátého století, jež Churchill nazval „strašlivým stoletím“.

(Pokrač. na str. 3)

PRUDKÁ ZMĚNA

Proti veškerému, i vlastnímu očekávání, zvítězila v nedávných novozelandských volbách pravicová Národní strana. Získala 55 křesel v parlamentu (z celkového počtu 87), přesně tolik, kolik jich měla do volb vládnoucí Strana práce. Tento týden sestaví vůdce vítězné strany, Robert D. Muldoon novou vládu. Nejpravděpodobnějším důvodem tohoto pravicového vítězství je jednak vysoká inflace, kterou minulá vláda nedovedla zpomalit — ze 6.6 procent v roce 1972 dosáhla 14.8 procent, a pak také neschopnost staré vlády usměrnit bojovné odbory. Země trpěla neustálými stávkami, podněcovanými Federací práce, která je hlavní odborovou organizací na Novém Zélandě.

O ČESKOSLOVENSKU

Barevný Husák

Československá televize vysílala na prvním programu v přímém barevném přenosu z Moskvy přilet a uvitání československé stranické a vládní delegace vedené Dr. Gustavem Husákem. Naopak nevysílala trapnou scénku, kdy krátce před cestou do Moskvy přišli Husák a Strougal gratulovat k osmdesátinám do jeho privátního bytu ex-prezidentovi Ludvíku Svobodovi.

Nejstarší pražská

loděnice je bránická — postavená jakožto turistická loděnice právě před padesáti lety v zářivu na pravém břehu Vltavy. Bylo v ní původně osmdesát lodí. Už v dalším roce jich přibyla stovka. V roce 1936 při regulaci řeky se loděnice musela rozšířit a přestěhovat na druhý břeh. Dnes patří tato loděnice vodácké jednotě Kolva, která je největším odborem vodní turistiky v ČSSR. Má 430 členů, pěstujících převážně turistiku vodní — ale i lyžařskou a pěší, i vodní motorismus.

Dvě československé techniky

probíhají ve St. Louisu. V tamním Sjezdovém paláci přednášejí čs. odborníci o obráběcích strojích, elektronice, textilních strojích, automobilovém a spotřebním průmyslu. Akce má přispět k rozšíření hospodářských styků Československa s Francií i na územích a v oblastech mimo hlavní město Paříž.

Přišla zima

v plné parádě: koncem listopadu měly už Spindlerův Mlýn a Pec pod Sněžkou pětadesát centimetrů sněhu. Severní Morava naměřila patnáct až pětadvacet centimetrů, východní Slovensko skoro půl metru. Všude vážila při tom prvním bílém náporu veřejná doprava — najmě autobusová.

Úspěch v Japonsku

měl český dirigent Zdeněk Košler. V Tokiu, Kjótu a Sapporu dirigoval mimo jiné Smetanovu Mou vlast, Dvořákovu Novosvětskou — pro společnost Nippon Columbia natočil Prokofjevovu sklatbu Pět a vlk a Brittenovu Průvodce mladého člověka. Ohlas jeho hostování u kritiky byl nadšený.

Bez uzardění

V Praze zasedala Čs. společnost pro mezinárodní styky — šlo o šesté valné shromáždění. Hodnotila se činnost této organizace v minulém období a došlo se k těmto závěrům. Jednak: význam čs. společnosti pro mezinárodní styky roste v současné době spolu s procesem uvolňování mezinárodního napětí. A: společnost neochvějně šíří ve světě prostřednictvím společností pro přátelství s ČSSR, čistou pravdu o Československu. Jinak novému předsednictvu je v čele Evžen Erban a valná hromada poslal Kurtu Waldheimovi telegram protestující proti porušování lidských práv v — Chile.

Energetika

V Praze zasedal ÚV KSČ. Jednal o "hlavních úkolech rozvoje národního hospodářství v roce 1976", a provedl personální změnu ve federální vládě: za Štěpána Šutku se stal ministrem železnice jistý Vladimír Blažek. Pozadí obou bodů zasedání byla energetika. Rozluce ÚV, například, žádá urychlený rozvoj těžby tuhých paliv, protože domácí uhlím lze nahrazovat drahou importovanou naftou. A doprava uhlí po železnici byla vždycky kmenem úrazu komunistického hospodářství. Nové košty — ministr Blažek — má tedy před sebou náramné úkoly.

Populační komise

zasedala a kladně zhodnotila "působení čs. televize, rozhlasu a kinematografie při výchově k rodičovství v letošním roce" a posoudila jejich záměry v tomto ohledu pro příští rok. Ale zabývala se též méně pozitivní záležitostí — totiž trvalým nedostatkem kojeneckých věcí na trhu, at' jde o výživu nebo vybavičky, kořárky a podobně. Také něco dalšího není v pořádku a sice přednostní přidělování bytů rodinám s dětmi a mladým manželstvím. Tady televize, rozhlas a film nepomohou. Byty nejsou, výstavba vázne a pes je zakopán hluboko v režimu.

Závazky

Sotva skončila závazková kampaň ke třicátému výročí osvobození ČSSR, ke slovenskému povstání k Říjnové revoluci, už je tu jiná: k chystanému (podrobnosti a datum zatím nejsou známy) patnáctému sjezdu Komunistické strany Československa.

PEN opět bez Československa

PREMYSL JANÝR, Vídeň

Jubilejní 40. kongres mezinárodního sdružení spisovatelů, PEN-Klub, který se letos sešel ve Vídni, se konal opět bez československé účasti, ačkoli jeho organizátor, rakouská odbočka PEN-Klubu vyvinula maximální úsilí: pozvala jmenovitě Ludvíka Vaculíka, Pavla Kohouta — Václava Havla a Bohumila Hrabala, a vedle toho zaslala bílko-pozvánku současnému Svazu spisovatelů s tím, aby si sám určil své delegáty. Odpověď Prahy zněla: z Československa nepřijede nikdo, pokud se kongresu zúčastní spisovatelé, žijící v emigraci. Je to stanovisko velmi problematické, protože jako český spisovatel nejen u nás doma, ale i ve světě je jisté znám daleko víc třeba Ota Filip než oficiální předseda znormalizovaného Svazu J. Kozák. Podobně postupoval také Sovětský svaz, zatímco na př. z Polska přijela oficiální delegace, ačkoli na Kongresu byli přítomni i Poláci, žijící v emigraci.

Krátce po zahájení Kongresu se však Praha přece ozvala, i když jen telefonicky: Václav Havel, Ludvík Vaculík

ŠPIONI

Další informace k té, o níž už jsme hovořili, a která byla nyní znovu potvrzena: Státní tajemník zapadoněmeckého ministerstva vnitra oznámil, že kontrarozvědka NSR zjistila, že také východoevropské řidiči nákladních aut působí na zapadoněmeckém území často jako agenti. Východoevropské rozvědky je využívají k těmto službám vzhledem k tomu, že ti-to řidiči mají na území Spolkové republiky neobvyčejně volnou možnost pohybu. Jedním z jejich úkolů je například péče o takzvané mrtvé schránky. Není tedy divu, že pro toto "zaměstnání" se vybírají především takzvané politicky spolehlivé osoby. Pro nás je zajímavé, že prohlášení zapadoněmeckého státního tajemníka se mimo jiné odvolává i na zprávu jednoho zapadoněmeckého řidiče nákladních aut, který byl svými československými kolegy informován, že českoslovenští řidiči musí mít jako "závozníky" při dopravě zboží do Spolkové republiky policejní anebo armádní důstojníky.

ZAJÍMATE SE O DENÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy věnovaly bodné místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace lecky unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se členem Amerických Listů.

a Pavel Kohout na druhém konci drátu sdělovali:

"Děkujeme rakouskému PEN-u za pozvání a vítáme, že se jednání nemůžeme zúčastnit. Přejeme si, aby politika uvolnění, která se osvědčila při odstranění potenciálních vojenských konfliktů, se brzy ujala i v ostatních oblastech lidského života. Přejeme si, aby se ujednání z Helsinek stala morálními základy, dodržovanými všemi vládami. Chceme věřit, že politické při řešení vnitřních problémů, včetně kulturních, projeví stejný smysl pro odpovědnost a že i spisovatelé budou moći žít v míru, pokud je to v literatuře vůbec možné. Chceme věřit, že my, stejně jako další naši kolegové, zástupci všech proudů české a slovenské literatury, Vás budeme moći oslovit již na příštím Kongresu osobně."

Postup československé tajné byrokracie vyvolal u účastníků Kongresu nesouhlas a Kongres přijal dvě resoluce, které reagují na současnou situaci v ČSSR. První z nich zní:

"Vzhledem k tomu, že československý PEN už 7 let nevyvíjí žádnou činnost a že se nemůže podílet na práci me-

zinárodního PEN-u z důvodů, které leží mimo něj, žádá exekutiva PEN-u československé úřady, aby umožnily českým a slovenským spisovatelům obnovení jejich činnosti." Druhá resoluce se zabývá současným stavem československých intelektuálů: "Vzhledem k tomu, že represe proti spisovatelům, umělcům a vědcům v Československu stále nepolevuje, vyhlásuje exekutiva PEN-u u příležitosti 40. Kongresu PEN-u ve Vídni svou solidaritu s československými intelektuály, nacházejícími se v této těžké situaci. Některé skutečnosti o této jejich situaci jsou obsaženy v dokumentu — který vypracoval exilový PEN a rozeslal všem odbočkám PEN-u ve světě. Tato represe je v protikladu s Deklarací o lidských právech a s duchem závěrečného dokumentu z Helsinek, tedy toho dokumentu, který československá vláda slavnostně podepsala.

Exekutiva mezinárodního PEN-u apeluje proto naléhavě na československé úřady, aby: 1. propustily na svobodu všechny ty, kteří jsou vězněni pro své názory, 2. umožnily pro své názory.

(Dokonč. na str. 7)

Sdělení redakce a administrace

Vzhledem k lepšímu zabezpečení dodávek Amerických listů rozhodlo se vydavatelství v New Yorku přenést evropskou redakci EL do Frankfurtu nad Mohanem a expedici a administraci do Švýcarska.

Adresa evropské redakce: EL, D-6 Frankfurt/M 70, Postfach 70 0103.

Adresa evropské administrace a expedice: Galerie Krause, Tumbelstr. 37, CH-8330 Pfäfers-ZH, Schweiz.

Platit můžete:

- bankovním převodem v Německu nebo z ciziny na adresu: Frankfurter Kurier, Konto Nr. 61 00 220, Commerzbank, 6 Frankfurt/M. 90, Gräfr. 83. Připíše účel platby: EL
- červenou poštovní poukážkou (z ciziny mezinárodní) na adresu: EL, 6 Ffm 70, Postfach 70 0103 s udáním poštovního šekového konta, tedy: Postcheckkonto 3281 90 — 608, Postcheckamt Frankfurt.
- v Německé spolkové republice lze též platit zelenou složenkou "Zahlkarte" (čistou obdržíte zdarma na každém pošt. úřadě) a vyplníte ve všech dílech; nezapomeňte účel platby: EL na číslo Postcheckkonto 3281 90-608, Postcheckamt Frankfurt M a adresu EL, 6 Ffm 70, Postfach 70 0103.
- ve Švýcarsku můžete zatím platit odesláním poštovní poukázky na konto 80 — 898 s udáním "Z. G. Americké listy"
- převodem z banky na: Schweizerischer Bankverein, Fil. O. bstrass, 8033 Zürich s poznámkou "Z. G. Americké listy P-622 890".

Roční předplatné (12 čísel) činí v Německé spolkové republice DM 16, pololetně DM 23, čtvrtletně DM 11.50

ve Švýcarsku ročně SFr. 50.00, pololetně SFr. 25.00, čtvrtletně SFr. 13.00

v jiných zemích v příslušném přepočtu v jiné měně

Zde odštěkněte a zašlete na adresu:

EVROPSKÉ LISTY,

FK, D-6, Frankfurt/M. 70, Postfach 70 0254
Přihlašuji se za odběratele "Evropských Listů" a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoroční, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo nřepočet v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i čekem nebo money order.

Jméno:

Adresa:

Americké listy/Evropské listy EL. Vydává a tiskne Universum Solol Publication, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861, U.S.A. Tel.: 826-1998. Vedoucí redaktor: J. Marinel. • Redakce v Evropě: Evropské listy EL, D-6 Frankfurt M Postfach 70 0103, Bundesrepublik Deutschland. — Redaktor: Václav Hora • Vychází každý týden s výjimkou dovolené. • Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Všechna tisková práva vyhrazena.

Otázky a odpovědi

(Dokončení z 1. strany)

Tak tedy, jak pravíte, byl to lart pour l'art, bylo to psaní pro psaní. Byli i jiní lart pour l'artisti. Havlíček horlivě psal, ale nezamezil reakci, která přišla. Ukázal se slabým proti rakouské policii a dragounům, proti reakční koalici států, která v Evropě vládla.

Vyhověli jsme vám tímto kajícím doznáním? Kdyby Vás nebylo, bylo by se nám zdálo, že trubač troubí do boje, ale nevyhrává sám bitvu. Když obrovské hmotné síly se sešikují, novinář je tak slabý jak pravíte. Suverenní hmotná síla ho tak pokouje, tak si s ním zahrává jako s Vámi.

Jiný dopis, ne jediný toho druhu:

"Proč nadřuzujete Israeli? Je to stát, který na přání sionistů v čele s Theodorem Herzlem byl založen bez ohledu na domácí obyvatelstvo. Teprve nyní snaží se Spojené národy řešit problémy, které měly být řešeny při jeho vzniku. Je Žid národnost nebo náboženství? Israel je Svatá země nejen pro Židy, ale i pro křesťany a Mohamedány."

Odpovídáme:

Stát Israel nevznikl na přání sionistů v čele s Theodorem Herzlem. Po druhé světové válce byl založen státníky a politiky, kteří málo nebo nic věděli o Herzlovi, a kdyby byli věděli, nebyli by dbali. Stát Israel nebyl založen na podkladu ideologie, nýbrž z pocitu studu a viny, jemuž svět nemohl ujit. Lidé po válce si slibovali nový, lepší a mravnější život a musili se nějak vyrovnat s tím faktem, že miliony lidí byly vyvražděny z žádného jiného důvodu než z toho, že to byli Židé. Je-li Žid národnost nebo náboženství, nechceme rozhodovat. Po válce Žid byl ten, koho bez jeho viny vyvražďovali v masách. Když založili stát Israel, státníci podle našeho úsudku jednali z nejloupežnějších pocitů. Ještě pod živým dojmem toho, co se stalo, a jakoby si nebyli zcela jisti, co se ve světě

skřívá a co by snad znovu mohlo vypuknout, rozhodli se vytvořit útulek, kde ti židé, kteří budou chtít, by mohli žít sami mezi sebou a cítit se bezpečnými. Vítězové měli dojem, že jsou něco dlužní této skupině lidstva. Proti tomu dojmů naprosto neohodláme polemizovat.

Máte však pravdu, že se tak stalo bez ohledu na domorodé obyvatelstvo. Ale co s tím počít po třiceti letech? Kam přestěhovat dva a půl milionů občanů Israele? Někam jinam — zase bez ohledu na domorodé obyvatelstvo — nebo hledat ve světě místo, kde nikdo nežije?

Problém domorodých Palestínanů ovšem silně a nepotlačitelně existuje a oni mají dost sil, odhodlání a vytrvalosti. O tom by se nikdo neměl mýlit, ani vůdcové Israele. Není to záležitost do archivu. Mnozí soudí, a asi mají pravdu, že ideální řešení by byl společný israelsko-palestinský stát. Avšak, jako mnoho ideálních řešení, i toto je zavěšeno v oblacích. Nemělo by být mnoho pochyb o tom, že do takového státu by se se svými krutými zvyky nejdříve nastěhovaly ty bojovné palestinské elementy, které mají za sebou známou krvavou historii. Vyvolaly občanskou válku v Jordánu a nyní ji právě vedou nejzvrhilejším způsobem v dalším arabském státě, v Lebanonu. Lze rozumně očekávat, že by byly zdrženlivější ve společném israelsko-arabském státě? Kdo je schopen přemluvit Israeli, aby se toho neobávali a trpěně přijali vyhlídku na teror a rozvrat?

Řešení je nesmírně vzdáleno, také proto, že se zde srážejí velmoži se svými protichůdnými zájmy a chtěními. Musí se zdát, že Střední východ na dohlednou dobu zůstane územím, kde "pád listu se stromu může způsobit zemetřesení". V dáli, v nesmírně ještě dále vysvětlí snad jediné možné řešení: zcivilisovat mravy této končiny, je-li to možné, naučit lidi a národy žít spolu. Snad

by to bylo možné za loyální spolupráce velmocí. Ale — přijde?

Zatím neoslabeně trvá směr, který je pravým opakem toho, veš chceme a musíme doufat: zcivilisování. Noviny právě přináší zprávy pod titulem "Vnitřní boje v Lebanonu ničí civilisovaný způsob života".

Přišel dopis o hodnotách:

"Obhajujete staré hodnoty. Uvažte to ještě jednou." Dávno jsme to uvážili. Ráčíte zastupovat onen oblak z něhož ustavičně vychází "Pryč se starými hodnotami!" Teprve odhodlali-li se být přesnější a vypočítali-li: "Staré hodnoty jsou: za prvé, za druhé, za třetí" atd. "Nové hodnoty jsou: za prvé, za druhé, za třetí" atd. teprve pak budeme moci s Vámi diskutovat o hodnotách s nadějí na nějaký výsledek.

Dopis:

"Proč si dáváte tolik záležet na tom, abyste pronásledovali mládež?" Nepronásledujeme mládež, ale vskutku pronásledujeme určitou ideu o mládeži, kterou ostatně ona sama nejvíce pěstuje. Je to stará, vždy v té nebo oné podobě se vyskytující ideu, že ta nebo ona vrstva společnosti daleko vyniká nad ostatními v idealismu, v rozumění světa a v způsobu svého života. Když společnost upadne do nánázi, přý jen ta nebo ona jediná vrstva společnosti sama ji spasí. Dlouho lidstvo věřilo, že všechna moudrost sídlí ve starých lidech, a podle toho uvaželo své instituce. Když staří lidé často zklamali, nová jediná vrstva byla hledána, aby zachránila svět. Marx věřil, že obroda může přijít jen z průmyslového proletariátu. Jiní, stejně výlučně, věřili v sedláka. Podle Tolstého ruský mužik znal vše potřebné, a s nepotřebným pryč. Někteří věřili ve spasitelskou roli vzdělanců, a že univerzitní profesori vědí všechno a mají nejlepší charakter. Nebo komunistická strana přý vi všechno. V posledních dvou desetiletích to často vypadalo, jakoby se chystala spasitelská vláda mládeže. Byla sebevědomá, a podařilo se jí ztrémovat starší generaci. Často zaujímala velmi výlučné stanovisko, na příklad: nedůvěřujte nikomu, komu je přes třicet let. Ve Fitzgeraldově románu mladá žena se rmoutí nad tím, že už brzy jí bude třidvaacet. I mladý muž musí být poněkud nervosní: neodvratně se blíží doba, kdy i jemu bude přes třicet. Snažíme se zaujmout k mládeži sympatizující, ale racionální stanovisko. Mladí má své neoddsputovatelné přednosti, vnášejí svěžest tam, kde starší okorali. Má odvahu, když starší se rozpekují. Když přilne k dobré věci, je to neocenitelná síla, a nejmocnější pomocník. Avšak: přilne vždy

EX přímo z prahy

Dne 14. listopadu 1975 byl pátek, a v Realistickém divadle Zdenka Nejedlého v Praze se měla konat řádně ohlášená premiéra. Dokonce světová premiéra, a dokonce české divadelní novinky. Což vše je, samo o sobě, na pováženou. Neboť to bylo v Praze v roce 1975. Musela to být hra, o které si musila být dramaturgie, režie i vedení divadla jisti, že nebude ponoukat diváky k potlesku na nepatřičných místech, ani jinak provokovat. Musila to být hra po všech stránkách nezávadná. Nesměla budit nacionalismus. Přibližně dva roky před ohlášenou premiérou byla také hra pečlivě a

bedlivě zkoumána. Dramaturgie nejen samozřejmě diskutovala s patřičnými místy úřadními, ale dala text posoudit i některým na slovo vzatým divadelním odborníkům od StB (na příklad plk. Čech) a provedla dle jejich návodů patřičné škrty a úpravy. Nicméně, premiéra se nekonala a ve vyšetřování se pokračuje.

Nuže ptáte se, proč se premiéra této zcela nezávadné, slušně napsané a velice dobře nastudované hry nekonala, a proč se má vše zjevně svést na hlavu něčeho režiséra Pistoria?

Premiéra se nekonala, jak bylo úředně oznámeno, z technických důvodů. Jaké, že to byly technické důvody? Jak nebylo úředně oznámeno, ale jak se úředně ví, tedy jednak proto, že teď po Helsinkách musíme být přísní (což je doslovný citát z diskuse vedené U Medvídků soudruhy od SNB) jednak proto, že by snad lidé mohli chtít chodit do divadla proto, aby mimoděk vyjádřili jakési city. Tu hru totiž napsala Iva Procházková, dcera zemřelého spisovatele Jana Procházky. Jednoho z mužů roku 1968. V takovém případě ovšem musí být StB ve střehu, kam by tato reprezentace dělnické třídy, rolnictva a pracující inteligence přišla, a kde by bylo její životyčké, kdyby si občas nemohla vyprodukovat nějakou tu aférku?

Možná však, že nám jiný bojovník za lepší příští, třeba jednooký hrdina Jan Kliment, napíše do Rud'ase, že našemu divadlu chybí angažovanost. Zatím to má takováka jistě, režisér, dramaturgie má velice na káňanku. To by se nám mohl soudruh Nejedlý i v hrobě obrátit, že ano? Venušín vrch, jak se hra Ivy Procházkové jmenuje, se, až na další, v Praze hrát nebude!

Budeme tuze rádi, jestliže nás zanedlouho začne tisk z Československa usvědčovat ze lži, a hrát se bude. Jenže to by se musil u toho spolku, který v té věci má největší slovo, najít někdo, kdo by měl rozum, i odvahu ho používat. A to je takováka nemožné. K. Viden

k dobré věci? Zdá se to být teritoriálně rozrůzněno, v jedné zemi je tak, v jiné o-nak. Někde mládež jde v čele pokroku, v Německu, jak víme, sloužila Hitlerovi a s nadšením bojovala jeho bitvy domácí i zahraniční. V sovětech za Stalina vraždila ve vesnicích. Několikrát už jsme žádali vysvětlení tohoto faktu od těch, kdo mluví o mládí, jakoby to byl pevný, zaručení stav duševní, společlivá ideologická jednotka. Nikdy jsme nedostali odpověď.

Film "Rebel bez příčiny" pro spoustu mladých lidí znamenal tolik, jako pro bývalé mladá generace Kant nebo Hegel. Nemůžeme se přinutit, abychom sympatizovali s revoltou bez příčiny. Někdy však bývá ještě huře, jestliže mladá mysl se domnívá, že nalezla příčinu, cíl. Nemůžeme zapomenout na rozhovor s mladými, autentickým zastupcem Nové levice. Osvětli nám, že finance Ameriky mají být dány lidu světa do správy. Že Amerika má být rozkousována na sto státečků. Armády že není třeba, lid světa ochrání sto státečků, jež zbudou po bývalé Americe. Bůh nám odpusť, ale cítili jsme, že nahlížíme do hlubin nezralosti.

(Dokončíme.)

Prosíme, opravte si: V článku F. Peroutky "Fotografie, které lžou", v odstavci, začínajícím: Nic méně, mělo být . . . armádu třet milionu mužů . . . místo . . . armádu čtyř milionů mužů . . . Děkujeme.

Ferdinand Peroutka: BUDOVÁNÍ STÁTU

se právě expeduje

Objednávám výtisků I. svazku (celkem 5 svazků) díla Ferdinanda Peroutky Budování státu.

Přikládám šek (money order) na dolarů.

Jméno

Adresa

Podpis

Cena jednotlivých svazků \$6.20 včetně pošt.
Cena všech pěti svazků \$26.00 včetně pošt.

Výhodná předvánoční nabídka

Přemýšlíte na zakoupení nové

Televize — sterca — ledničky — pračky — sporáku atd.

a chcete ušetřit pokud možno nejvíce peněz?

Nabízíme Vám tyto výrobky za nejdelší možná ceny, mnohem nižší, nežli kdekoliv jinde.

Vedeme všechny hlavní značky:

ZENITH — RCA — SONY — PANASONIC — PHILCO — SANYO — TOSHIBA — WESTINGHOUSE — HOTPOINT — GYBSON — WHIREPOOL — CALORIC — MAGIC CHEF — HOOVER — GERARD — PIONEER — KLP — MARANTZ ATD.

Všechny výrobky jsou nové, v uzavřených kartonech, se zárukou příslušných výrobců. • Zjistíte si značku a číslo modelu výrobku, a který máte zájem a zatelefonojte si o naší ceně každého mezi 1.00-6.00 odpovídne na

HOUSEHOLD APPLIANCES, ELMHURST, N. Y. —

212.651.4390.

AUSTRALSKÉ VOLBY PŘEDE DVEŘMI

Jak už jsme psali, generální guvernér, zástupce britské královny Alžběty II., vykonávající funkci hlavy státu, zbavil labouristického politika Gougha Whitlama úřadu ministerského předsedy, rozpustil parlament a vypsal na 13. prosince tohoto roku všeobecné volby. Generální guvernér odůvodnil své rozhodnutí tím, že se předseda vlády několikrát marně snažil získat souhlas parlamentu s návrhem státního rozpočtu a že odmítl podat demisi. Austrálii nyní spravuje úřednická vláda, vedená vůdcem liberální opozice v poslanecké sněmovně, Hughem Fraserem. Jeho strana má většinu v horní komoře parlamentu. Po změně vlády senát rozpočet ihned schválil. Sněmovna, v níž mají naproti tomu většinu labouristé, pak odhlasovala projev nedůvěry Fraserově kabinetu, zdůraznila, že rozpočet prošel parlamentem, a žádala generálního guvernéra, aby Whitlama znovu jmenoval premiérem. Sir John Kerr nato odpověděl rozpuštěním parlamentu. V hlavním městě Canbère, v Melbourne a v Sydney se shromáždily rozhořčené davy a vedení svazu australských odborů vyzvalo své členy, aby se nedali vyprovokovat k násilnostem. Jedním z námětů předvolebního boje se může stát otázka, zda generální guvernér měl nebo neměl zasáhnout.

Mezinárodní přehled

Není pochyb o tom, že postupoval legálně. Podle australské ústavy je canberrská vláda u moci "z milosti královny", a mimořádný vývoj na australské politické scéně vyvolával v minulých dvou měsících neklid mnoha lidí. V demokracii projevují občané souhlas nebo nesouhlas s vládou přímým hlasováním a je tedy možné, že guvernér zakročil, až když ministerský předseda řekl, že vypíše nové volby nejdříve za rok. Bud' jak bud' — poprvé v australských dějinách musela vláda odstoupit z příkazu generálního guvernéra.

PROTI KREMLU

Nedávnou dohodu francouzských a italských komunistů — o níž jsme psali — hodnotil římský dopisovatel REUTRA jako nové vítězství italské strany v jejím úsilí vymknout se ze sovětského vlivu a zřídit jednotné západoevropské komunistické hnutí. Sovětský svaz byl vždycky proti tomu, aby komunistické strany vypracovávaly nezávisle na něm společnou strategii. Právě k tomu však otevřela nedávná římská dohoda cestu. Podle názoru předního milánského listu Corriere Della Sera mohla být tato skutečnost důvodem, proč generální tajemník francouzských komunistů Marchais označil doroz-

umění se svým italským protějškem Berlinguerem za historické. Už dříve se italské komunisty dorozuměli v obdobném duchu s komunisty španělskými. Jistý rozdíl je v tom, že italsko-španělské prohlášení se vyslovalo pro pružný a liberální hospodářský systém, kdežto prohlášení italsko-francouzské hovořilo o veřejné kontrole hlavních výrobních prostředků. V tom jako by Berlinguer poněkud ustoupil Marchaisovi, ale za významnější se považuje, že francouzští komunisté přistoupili na základní ideologicko-politické programové zásady svých italských soudruhů, jejichž úsilí o nezávislý západoevropský komunismus se tedy očištně nepodařilo izolovat. Že však autonomní křídlo v evropském komunistickém hnutí neustále sílí, to dokázal dosavadní průběh příprav na konferenci evropských komunistických stran. V těchto přípravách došlo na zasedání redakčního výboru pro přípravu hlavního dokumentu konference k novému zádrhu, takže se musí pracovat na dalším, v pořadí už pátém návrhu závěrečného usnesení chystané konference, jejíž datum bude stanoveno až v lednu. Zatím prohlásil generální tajemník italských komunistů Berlinguer, že výstavba socialismu v západních zemích musí být úplně jiná než v Sovětském svazu a jinde ve východní Evropě. Berlinguer zdůraznil, že si jeho strana všimá nejen kladných, ale také negativních aspektů vývoje v socialistických zemích. Vyznává autonomní úsudek a nehlasí se k takové solidaritě, jež by byla nekritická. Naopak, italské komunisty nesouhlasí s tím, že v socialistických zemích existuje omezení svobody.

ČSSR HLEDÁ VĚRITELE

Československo se zajímá o pravidelné západní finanční půjčky — a to poté, co získalo první takovou větší půjčku — ředesát milionů dolarů — od západoevropského trhu. Praha chce nyní dostávat půjčku ročně — v období celého příštího pětiletého plánu. Americké a evropské banky uvádějí, že v tomto ohledu nejsou žádné problémy, ačkoli Československo je považováno z hlediska finanční politiky za nejkonservativnější zemi Rady vzájemné hospodářské pomoci a v sedmdesátých letech se zatím na Západě nesnažilo peníze získávat. Praha dosud usilovala jen o krátkodobé úvěry a ani nynější snaha o získání některých dlouhodobějších kreditů — podle západních odborníků — ještě nesvědčí o tom, že Československo se bude — tak jako to činí například Polsko, sna-

žit o dovoz západního zařízení a technologických znalostí na základě velkých kreditů. Podle těchto odborníků, Praha bude mít nadále zájem o půjčky ve výši asi 50 milionů dolarů ročně. Program modernizace a všeobecného hospodářského rozvoje závisí ovšem i na dovozu ze Západu. Na rozdíl od Polska či Sovětského svazu je však Československo poměrně chudé na suroviny a nemůže tedy tak snadno vyjednávat na západních finančních trzích, jako to může dělat například Polsko se svým uhlím a mědí anebo Sověty třeba se svou naftou, plynem, či zlatem.

NESHODY SE ŠÍŘÍ

Názorové neshody mezi francouzskými komunisty a socialisty se rozšířily o dva nové prvky: předně, socialisté se postavili proti komunistickým požadavkům, aby do společného programu levicové aliance, kterou tvoří obě tyto strany spolu s levicovými radikály, bylo zahrnuto i znárodnění francouzského ocelářského průmyslu. A za druhé: socialisté se srazili s komunisty i v otázce, jakou úlohu by měl hrát francouzský prezident v případě vítězství sjednocené levice v parlamentních volbách, stanovených na rok 1978. V pozadí této nové fáze sporu mezi socialisty a komunisty jsou náznaky, že by socialisté spolu s levicovými radikály mohli být nyní více nakloněni spolupráci s prezidentem Valérym Giscardem d'Estaing, kterého komunisté stroze odmítají jako představitele tak zvané buržoasní reakce. Vůdce socialistické strany François Mitterrand soudí, že by Giscard měl vyzvat levici, aby vytvořila vládu, vzejde-li z příštích voleb do národního shromáždění levicová většina. Ve vysílání francouzského rozhlasu Mitterrand připomněl, že v době předloňských voleb zastávali tento názor i komunisté, a označil zatvřelý odpor komunistů proti prezidentovi za "absurdní" a za "nejlepší způsob, jak prohrát bitvu". Generální tajemník francouzské komunistické strany Georges Marchais v odpovědi na Mitterrandovo prohlášení řekl, že je "v zájmu pracujících a lidových mas skoncovat co nejdříve s Giscardovou mocí".

Francouzská ústava nepředvíдалa situaci, v které by prezident, nepatřící k levici, měl proti sobě levici ovládaný parlament. Vůdce levicových radikálů Robert Fabre, který se před několika týdny sešel se Giscardem na svou vlastní žádost, řekl, že se otázel presidenta, co by učinil, kdyby v nadcházejících volbách pozbyli jeho stoupenci většiny; jasnou odpověď však od Giscarda

VČERA, DNES - A ZÍTRA?

V Portugalských vládních kruzích zavládl optimismus. Mario Soares, vůdce Socialistů, největší strany v zemi, řekl mimo jiné: "Krach nedávného povstání znamená pro komunisty velkou porážku. Nepovedlo se jim zapakovat bolševickou revoluci z roku 1917... Přecenili svůj vliv a svoje síly, podlehl vlastní propagandě... Plánem komunistů bylo získat vládu, dezorganizovat administrativu, rozložit armádu tak, že by ztratila operativní schopnost — podminoval hospodářství a tak zničit stát... Bude to mít mezinárodní dohru: je konec sblížení Portugalska se Sovětským svazem..."

nedostal, dodal Fabre. V roce 1973 tehdejší — mezitím zesnulý — prezident Georges Pompidou naznačil, že by v případě vítězství levice rozpustil národní shromáždění a vypsal nové volby. Pompidou to nemusil učinit — protože gaulistické měli i v novém parlamentu většinu, byť menší. Ale v jarních prezidentských volbách hlasovalo přibližně třináct milionů voličů pro kandidáta levice — Mitterranda a Giscard získal jen nepatrnou většinu. Možnost vítězství levice v nadcházejících parlamentních volbách je tedy reálná. Se zřetelem k tomu by Mitterrand dnes asi nebyl ochoten učinit jakákoli nová opatření, která by mohla vyvolat obavy, že by levicová vláda zrevolucionovala stávající hospodářský požadavek, aby bylo znárodnění ocelářského průmyslu zakončeno v programu levicové aliance. Mitterrand se však v prohlášeních z posledních dnů zřejmě vyhnul přímým útokům na Giscarda; minulý týden dokonce řekl, že prezident má některé "dobré myšlenky", ale že je nemůže realizovat, protože by ho v tom nenásledovala jeho vláda. Komunisté se toho okamžitě chytili a začali mluvit o jihnoucím postoji socialistů k Giscardovi. Marchais obvinil onehdy Mitterranda, že už vyjednával s prezidentem a že se chystá vystupovat jako jeho premiér. Pierre Juquin, jeden z Marchaisových adjutantů a člen ústředního výboru francouzské komunistické strany — označil za iluzi domněnku, že by Giscard vyzval levici, aby vytvořila vládu k uplatnění společného programu. Jaký ohlas ve vládních řadách má tento nový spor mezi komunisty a socialisty, naznačil dosud jen ministr spravedlnosti Jean Lecanuet, vůdce centristů. "Společný program, jak si ho přejí komunisté, je neslučitelný s naší společností pokročilého liberalismu", řekl Lecanuet.

Nechte Vaše peníze pracovat pro Vás!

Zvýšili jsme úroky a platíme nyní:

7.75% přinese 8.17%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 1.000.00 zaručené na šest roků

6.75% přinese 7.08%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na tři roky

6.50% přinese 6.81%

na vkladní certifikáty

aspoň \$ 500.00 zaručené na 2 roky

5.25% přinese 5.47%

na vkladní knížky

v jakémkoliv obnose od \$ 5.00 výše.

Úroky na vkladní Certifikáty počítáme a vyplácíme čtvrtletně, úroky na vkladní knížky počítáme a vyplácíme též čtvrtletně.

Peníze jsou zaručené pro každého až do \$40.000.00 vládní pojišťovnou Federal Savings and Loan Insurance Corporation ve Washingtoně.

Uložte si peníze u nás porostou Vám velmi rychle.

FOURTH FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1355 FIRST AVENUE, NEW YORK N.Y. 10021

aneb

2636 CENTRAL PARK AVE.,
Central Shopping Plaza, Yonkers, New York 10710

and
590 EAST 187 STREET
Bronx, New York 10458

POLEMIKA

NĚMCI...

Psáno pro Americké listy

Jan Beneš

Už dávno mne tahle otázka zaměstnává, jde o kus naší historie, kterého se nemůžeme zbavit pokrčením ramen. Víme, že mnoho lidí nebude souhlasit. Někteří budou možná dokonce pobouřeni. Ale přesto si myslím, že je nutno říci to, co následuje. Když prezident Tomáš G. Masaryk přijel roku 1924 oficiálně navštívit Znojmo, uvítal ho na náměstí starosta tohoto města proslovem, který přednesl německy. Neboť Znojmo bylo město německé. Němčina jest mateřským jazykem Němců. Byla rovněž mateřským jazykem naprosté většiny obyvatel Znojma.

Němců žilo v předválečném Československu více jak tři miliony duší. Byli jejími občany, měli své školy všech stupňů, které řídilo čs. ministerstvo školství, sloužili v její armádě i administrativě. Slováků bylo tehdy cca přes dva miliony. Němci žili převážně v Čechách, na Moravě a ve Slezsku. Ale žili, a po staletí, i na Slovensku a Podkarpatské Rusi. Byli zvaní jako kolonizační živel s pokročilejší technologií, usadili se, někteří se počestili, jiní své okolí poněmčili. Nejlepší německý stíhač za Druhé světové války se jmenoval Nowotny.

Byly celé kraje, v Čechách i na Moravě, a téměř celé Slezsko, kde jste česky nemohli požádat ani o sklenici vody. Ale tenkrát, v roce 1924, když prezident Masaryk navštívil Znojmo, neoslovil ho starosta německy ze zlomyslnosti, a rovněž vody by nebylo bylo podáno ze zlomyslnosti, ale prostě proto, že by vám lidé nerozuměli. To byl rovněž ten jediný a prostý důvod, proč prezident Masaryk odpověděl na uvítací proslov pana starosty — také německy. Znojmo bylo německé město v Československé republice. Pětinu jejích obyvatel tvořili Němci. Mnozí z nich dávali najevo nespokojenost nad tím, že Republika vůbec existuje. Demokracie jim to dovozovala. Většina z nich doopravdy křičela: — Vůdce, vezmi nás domů, — aby vyjádřila, jak velice se necítí v Republice doma. Lidová demokracie je poslala domů způsobem, ke kterému by demokracie nesáhla. Zničili demokracii, či pomáhali jejímu zničení, a vypustili z láhve ducha, který je zničil. Otázka je, kde je náš díl toho všeho.

V českém pohraničí dosud můžete nalézt německé hroby starší 500 let. Starostlivě o ně, nikoli zadarmo, pečují Tuzex. A rodiny odsunutých Tuzexu platí. 500 let. Je to déle než trvá historie bílého

(a černého) muže na americkém kontinentě. Jenže, ono se to před pěti sty lety nebralo s národností tak docela jako dnes. Ba dokonce ještě mnohem později ne. Těch proslavených 300 Moravanů, kteří jediná neopustili bitvu na Bílé Hoře, to byl, jak známo, oddíl hraběte Šlika z Moravy. Méně známo jest, že to byl oddíl žoldnéřů neverbovaných na Šumbersku. Také to byla, až do roku 1945, německy mluvící oblast v Československé republice.

Historie německé university v Praze je stejně stará a slavná (či spíše byla) jako historie její české části. Původně to ovšem byla jen jediná universita. Ba co více, byla to opravdu universální a kosmopolitní universita, a pokud existovala jako taková, byli jsme světovým městem, nikoli provincií. Po Husově Dekretu Kulnohorském (1409) odešli zahraniční studenti, těsnění jazykovou nerovností a předrevolučními nepořádky, a založili si vysoká učení v Lipsku a Krakově. Význam Prahy automaticky poklesl. Z Prahy Karlovy, evropského střediska, stalo se hlavní město husitské revoluce. Byla to výhodná změna?

V Praze žil a německy psal Kafka. V Praze žil a německy psal Rilke, taktéž Brod, Urzidil a celá plejáda dalších. Kterak jsme hrdí, ocitneme-li se ve světě jejich jméno a neinformovaný redaktér listu Hvězda z Alabamy píše o československém spisovateli, kterák rád zapomene dodat, že jazyk, kterým psal nebyl ani český, ani slovenský. A co básník Leppin, Pick a konečně i Kisch?

Ano, nejen Kafka. Nejen pražští židé. Také Němci, kteří zlobili. Zlobili, protože se zlobili. Za Rakousko-Uherska byli představiteli privilegiované vrstvy nebo aspoň mluvili jejím jazykem a mohli se tudíž za takové považovat. Zdálo se jim proto, že jim republika ubližuje. Zdálo se to dokonce i německému proletáři, protože průmyslové pohraničí bylo postiženo krizí, za kterou sice republika nemohla, ale která se jí dala propagačně a politicky přičíst. Proto proletář vstupuje do Sudetoněmecké strany. Nacionálně-socialistické Německo Adolfa Hitlera netrpí ani nezaměstnaností, ani bídou. (Dodejme ani nezaměstnanost, ale to víme my dnes, stejně jako my dnes víme o koncentracích, euthanasii a plynových komorách).

Víme, že Masaryk se vracel do republiky v roce 1918 s projektem jakéhosi dalšího

evropského Švýcarska. Země, kde různé národy i kultury budou žít ve vzájemné symbioze. Ten projekt zřejmě nevyšel. "Starý pán" byl už tuze starý a možná rovněž, že neměl kolem sebe ty správné lidi k budování nového Švýcarska. Evropou začaly zmitat vášně ideologií a nacionalismu.

Nejlepší nacionalismus pak zajisté je ten, v jehož světle se vyličíme jako hodní chlápce, kterým každý ubližuje. Nedávno jsme si výlev tohoto druhu mohli přečíst i v tomto listě.

Co takhle trochu spravedlnosti. Co trochu faktů. Ano, Češi šli sloužit na Slovensko a nahradit administrativu maďarskou. Jenže zapomněli na umění odejít. Sloužili-li český četník na Slovensku pobíral tak zvaný "slovenský příplatek". Sloužil-li slovenský četník, ať už v Čechách či na Slovensku, nepobíral nic. Tuze spravedlivé, že? Můžeme a máme se cítit Českoslováky, ale musíme a máme si říkat pravdu. Toto je jedna z těch malých pravd. Republika se bezesporu chovala slušně. Daleko nejslušněji mezi soustavami, které ji obklopovaly. Mnohem slušněji než cokoliv co přišlo potom. Ale své národnostní poměry nedokázala vyřešit. A v roce 1938 ji přerostly (za vhodné mezinárodní konstelace) přes hlavu.

V roce 1935 byly volby. Největší stranou, která z nich vyšla byla Sudetoněmecká strana. Strana postavená na slepém nacionalismu. nástroj cizích zájmů v republice, tak jako byla stranou cizích zájmů strana komunistická. Proti názvu této strany, i proti politickému pojmu Sudety neprotestovala tehdy ani vláda republiky. Nemám zdání, proč by se tak mělo činit po čtyřiceti letech v exilu, a ještě ke všemu se dovolávat vlády, která je teď v Praze dosazena. Sudety jako pojem geografický jsou ovšem nesmysl, politicky však existovaly.

Němci v republice opravdu zlobili, a začali o hodně více než jen zlobit, když bylo jasné, že se republika nebude bránit. Mnichov existoval, postaven na naivnosti, velmocí, na hlouposti malých národů na velmocí se spolehajících. Na duchu dětente a takzvaného sebeurčení národů. Zde bylo zase ovoce odsunu. Pokud byli ve Znojmě a v jiných městech německého pohraničí nřáci Češi, museli je honem a nakvap, ze dne na den opustit. Takový byl ten čas. Taková je pravda. Opouštěli své domovy, téměř milion osob, mnohem hůře a nakvap než byl prováděn v Českosloven-

sku, sedm let později, odsun. Pravda je také ta, že opouštěli nejen tak zvané Sudety, ale i Těšínsko a Jižní Slovensko. Území, která jsme postoupili Polsku a Maďarsku. Jednou Podkarpatskou Rus hájil, později a beznadějně, generál Prchala (ten fašista, dodají v Praze).

Byl Mnichov násilí? Jistě byl. Ale neúčastníci se ho jenom Němci, třebaš při něm vzali největší podíl. A jediná sklízeli později hořké ovoce tohoto zasetého větru. — Sem patří tato poznámka. Přibližně před rokem běžel v americké televizi dokumentární film o Druhé světové válce. Mnohadílný seriál. A Těšínsku tam byla věnována poznámka, že je Češi sami rychle věnovali Polákům, protože předpokládali, že je nebudou schopni ubránit před Německem. Nepamatuji se, že by tehdy kdokoli protestoval. Čeští uprchlíci z Těšínska je, jak máme k dispozici svědka, museli opouštět i doslova nazi. Mnichov tedy byl, tak jako byla Vídeňská arbitráž.

Žádá-li dnešní sovětské místodržitelství v Praze o znouznaní Mnichova od samého počátku, je především pošetilé. dává-li tomuto místodržitelství placet oficiální vlády československé exulanti, když se ho dovolává. Stálo by za zamyšlení, odkud prameni taková shoda názorů. Prohlášení Mnichova za neplatný od samého počátku znamená především, že ony tři miliony osob německé národnosti, jež pozbyly v důsledku Mnichova československé státní příslušnosti jsou dosud občany Československa, a to se všemi právními a pensijními důsledky. Německá spolková republika také proto s formulací: ne-

platný od samého počátku nescouhlasila a tato formulace není obsažena ve smlouvě mezi BRD a ČSSR.

V průběhu války se prezident Beneš domníval, že i v budoucnosti bude nebezpečí pro republiku pramenit opět v Němcích. Tak jako v mnoha jiných případech, i zde nasekl do vozejků sovětských představ. (Snadno soudit ho dnes, také nespravedlivě.) To v Rusku se stěhovaly z rozhodnutí NKVD celé národy. Snažil se proto pro republiku počet množit zmenšit. Mluvílo se o provinilech. Pak o Němcích a Maďarech. Zůstalo to na Němcích a do odsunu šli nejen ti, kteří se proti republice a jejím zákonům provinili, ale všichni. Nikoli jen ti váhaví, nikoli jen ti, kdo se vezli. Šli učitelé německých škol, a to i ti, kteří zůstali republice věrní a třeba se právě v roce 1945 vrátili z koncentráků. Šli němečtí sociální demokraté — kteří byli s prezidentem Benešem v exilu v Londýně, nebo kteří se také vrátili z koncentráku.

Byl by se mohl únor 1948 povést, kdyby za Komunistickou stranou nestálo vědomí německého majetku, který byl dán k dispozici (a který byl promhán)? Kdyby bylo vědomí lidí nespojovalo s Komunistickou stranou společenství napáchaných skutků?

Neodešli ovšem jen Němci z Československa. Odešli z Baltických států. Byli vyhnáni. Byli vyhnáni z Východního Pruska, a město, které založil český král Přemysl Otakar, (že bychom v rámci českého nacionalismu žádali o jeho anexi?) dostalo ná-

(Pokrač. na str. 7)

TUZEX zasíláme bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE...

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 roků cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 432.00
NY — Brno — NY	\$ 450.00
NY — Piešťany — NY	\$ 472.00
NY — Bratislava — NY	\$ 440.00
NY — Košice — NY	\$ 483.00
NY — Poprad — NY	\$ 479.00

Plus \$3.— U. S. daň

Tyto ceny jsou v platnosti od 1. listopadu do konce března. Mimo výše uvedených cen jsou ještě nižší — takzvané APEX-ceny. Informujte se u nás.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštívte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021
(pri 76. ulici) Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

SPORT

• Mezinárodní tenis. federace FILT jmenovala vrchního rozhodčího finále Davisova poháru Švédsko-Československo 19.-21. 12. t. r. Belgičana Henricka de Corniecka, který je plně spokojenosti obou stran řídil mezispasmo-ve semifinále Československo-Austrálie v Praze.

• Vítězi letošní "Pražské brusle" se stali mladí a naděšní Američané Priscille Hillová a Charles Tickner.

• V přátelském mezinárodním utkání porazili v New Yorku boxer USA tým SSSR 12:8. V zápase těžkých vah poslal v 1. kole Vysockij Američana Jimmy Clarka na zem, pak se ale Clark vzpamatoval a vyhrál ve 3. kole k. o.

• Při Velké kumárské došlo náhle k úrazu startéra J. Maška. Radosně střílel, když vypouštěl jednotlivé kategorie na trať, ale při startu si, dorostenci mu start. pistole vypověděla službu. Neposlouchal zbraň uložil do kapsy a startoval tlesknutím ruky. Sotva tak ale učinil, zabíhla z kapsy rána a Maškov zůstala na památku 42. ročníku VK ve zbrusu novém zimníku dír jako hrom.

• Ve věku 33 let zemřel v neděli 16. 11. 75 v Praze mezinárodní šachový mistr Karel Opočenský. Byl mistrem Československa v šachu v letech 1927, 1930, 1939 a 1944, reprezentoval svou vlast na šach. olympiádách 1933 ve Folkestone, 1935 ve Varšavě, 1937 ve Stockholmu a 1939 v Buenos Aires. V letech 1927-60 byl redaktorem ČTK.

• Čs. fotbalisté nebyli ani v 11. mezinárodním utkání poraženi. V Brně remizovali v olymp. kvalifikaci pro OH v Montrealu s NDR 1:1 (0:0). Vyrovnávací branku domácích vsítil Břichovský v 92. min., když rozhodčí prodloužil utkání pro zdržování hry něm. hráči.

• V kvalif. skupině I o postup do čtvrtfinále ME v kopané vyhrálo Československo v Nikosii nad Kyproem 3:0. Československo předstihlo o 1 bod Anglii a postupuje. Čs. fotbalisté nebyli od října 74 poraženi (5 vít., 7 remíz a skóre 22:8).

• Mezinárodní fotbalová federace FIFA rozložovala v Quatamala City kvalifikaci pro MS 78 v Argentíně. Čs. fotbalisté budou bojovat v 7. evropské skupině s mužstvy Škotska a Walesu. Skotové připravili Československo o účast na MS 74 v NSR. Přímý postup mají obháje titulu NSR a pořadateli Argentina.

• V neděli dne 23. 11. 1973 se dožil sedmdesát let jeden z nejlepších zápasníků v historii čs. zápasnického sportu Antonín Nič.

• V 12. kole I. hokejové ligy byly seřazeny tyto zápasy: Kladno-Dukla Jihlava 6:3, Tesla-Motor 3:3, Litvínov-ZKL 6:2, Plzeň-Košíce 2:0, Ingstav-Sparta 4:3,

Konečně "Rusalka"

Minulý týden provedl Petr Herman Adler, ředitel operního oddělení hudební akademie Joillard v krásném operním auditoriu této školy čtyřikrát Dvořákovu operu "Rusalka". Bylo to první scénické provedení tohoto díla v New Yorku a snad ve Spojených státech. Pro pisatele tohoto článku a jistě všechny, kteří znají toto nádherné, poetické dílo, bylo dramatické a scénické provedení "Rusalky" otřesné, ale o tom až později. Napřed o kladu, hudebním provedení, které vzhledem k zákovskému, nikoli prvofadému orchestru a nezkušeným pěvcům, bylo dik velkému dirigentskému umění a proniknutí díla Petrem Hermanem Adlerem vskutku neobyčejné. Krása a poezie této hudby tak působila na posluchače, kteří ji slyšeli poprvé, že například dirigent vynikajícího orchestru "Musica Aeterna", který seděl za tímto posluchačem, mu řekl: "Jsem dojat k slzám. Jedině Dvořák dovedl takto vyjádřit v melodii zvuky a krásu přírody. Jak je možné, že tato opera není světoznámá?" Slova přítele, známého musikologa a spisovatele: "Dej mi pokoj s výpravou. Byl jsem v ráji a den před tím jsem odešel z nového nastudování "Figarovy svatby" v Met, protože bylo tak neinspirované." Přes zásluhu dirigenta Adlera o uvedení "Rusalky" a jeho skvělý dirigentský výkon, nelze ho však ušetřit výtky, že ochudil toto provedení "Rusalky" o krásné zpěvy lesních žinek, že druhé jednání, odehrávající se na princově zámku, zbavil sborů, jejich zpěvů a polonězy — sbor "Květiny bílé po cestě" zpívá vodník! Chtěl-li "Rusalku", která je dlouhá opera, zkrátit, mohl snad vynechat scénu hajného a kuchníka v třetím jednání, která v groteskní režii tohoto provedení beztak jen rušila.

VŽKG-Slovan 1:3. Tabulku vede Kladno (27), následováno Teslou (23), Duklou Jihlava (20), Spartou (18).

• Výsledky II. fotbalové ligy: Příbram-Kys. N. Mesto 2:0, Kladno-Spartak Vlašim 2:0, Místek-Příedez 2:0, Prošov-A. C. Nitra 2:0, Michalovec-Liberec 0:1, Martin-Osrava 2:0, Bardejov-Pov. Bystřice 2:1, B. Bystřice-Sparta 3:0. Vede: Místek s 20 body, následováni Duklou B. Bystřicí a Spartou.

• Do čtvrtfinále ME v kopané se kvalifikovaly: Československo, Wales, Belgie, Jugoslávie, SSSR, Španělsko, NSR a Holandsko.

• Předseda mezinárodního tenisu, Derek Hardwick odsoudil skandální chování americko-romunského ten. páru ve finále čtyřhry na mezinárodním tenis. turnaji v Londýně: "Na jedné straně se dvojice Meiller-Fibak snažila nemožným způsobem, aby vyhrála (a skutečně vyhrála 1:6, 5:7), na druhé straně se jejich soupeři pouze "špacirovali" po dvorci." A kdo byli poraženi? Nikdo jiný než Connors a Nastase. Vzali si na dvorec láhev šampaňského, z níž během utkání popíjeli. Na bílém tenis. oděvu měli uvázané černé kravaty. Po skončení zápasu opustili dvorec, aniž by se zúčastnili předání cen a aniž by pozdravovali přemožitelům.

17. 5.

rozporu s duchem Helsinek . . . Tisíce československých rodin trpí v důsledku takzvané normalizace, kterou by bylo možno definovat slovy: zapomeňte na svoje vlastní názory a podporujte Husáka . . . Normalizace znamená také nemožnost najít zaměstnání anebo vykonávat přiměřené povolání, znemožňuje existenci těžkostí, nemožnosti zajistit vlastním dětem vyšší školní vzdělání. Doufáme, že holandský ministr zahraničních věcí, Van der Stoep, vysvětlil svému československému kolegově, že my v Holandsku máme jiné představy o "normalizaci" . . .

ciho orchestru "Musica Aeterna", který seděl za tímto posluchačem, mu řekl: "Jsem dojat k slzám. Jedině Dvořák dovedl takto vyjádřit v melodii zvuky a krásu přírody. Jak je možné, že tato opera není světoznámá?" Slova přítele, známého musikologa a spisovatele: "Dej mi pokoj s výpravou. Byl jsem v ráji a den před tím jsem odešel z nového nastudování "Figarovy svatby" v Met, protože bylo tak neinspirované." Přes zásluhu dirigenta Adlera o uvedení "Rusalky" a jeho skvělý dirigentský výkon, nelze ho však ušetřit výtky, že ochudil toto provedení "Rusalky" o krásné zpěvy lesních žinek, že druhé jednání, odehrávající se na princově zámku, zbavil sborů, jejich zpěvů a polonězy — sbor "Květiny bílé po cestě" zpívá vodník! Chtěl-li "Rusalku", která je dlouhá opera, zkrátit, mohl snad vynechat scénu hajného a kuchníka v třetím jednání, která v groteskní režii tohoto provedení beztak jen rušila.

A nyní k výpravě a režii. Poetické libreto Jaroslava Kvapila je založeno na báji o vodní víle, která žije v lesním jezeře, zamiluje se do prince a požádá čarodějku Ježibabu, aby ji místo rybiho dala lidské tělo. Ta to učiní za cenu Rusalkina hlasu. V lidské podobě je Rusalka němá. Když ji princ opustí pro cizí kněžnu, vrátí se Rusalka, zaviřená bývalými družkami, do jezera, kam ji pak princ následuje. V tomto nelogickém provedení jezero neexistuje, Rusalka od počátku chodí a neví se, co vlastně od Ježibaby chce. Vodník se objevuje z jakési studně. Režisér Moni Yakim

nahradil lesní žinky třemi tanečnicemi a zaplnil les jinými fantastickými bytostmi. Ježibabu proměnil v jakousi démonickou vědma a dokonce i v cizí kněžnu.

Jevíště je nepraktický, nehybný kotouč, na němž se odehrává celý děj, takže není rozdíl mezi lesem a přinocovým zámkem. A jak by bylo bývalo lehké a krásné vytvořit les, jezero i zámek s pomocí světelných projekcí, jichž tak báječně užívají se Státní opeře v Lincoln Center! Ale po velkém úspěchu této "Rusalky" prý tam již uvažují o jejím provedení a ředitel Státní opery prý odjel do San Diega, kde bude "Rusalka" provedena za několik dní. aby spatřil i jiné pojetí této opery. Nakonec o pěvcích. Rusalka, Judith Haddonová, zpívala

dobře, ale zjevem se na tuto vodní bytost nehodila. Princ, David Bender, naopak byl ideální zjevem, ne však hlasem. Ale vodník černého basisty Willarda Whitea a Ježibaba-cizí kněžna černé mezzosopranistky Florence Guvarové byli vynikající. Oba mají nádherné hlasy a jistě na ně čeká velká mezinárodní kariéra.

A tak byla, přes všechny výhrady, "Rusalka" velkolepým úspěchem i u kritiků The New York Times a New York Post a Petr Herman Adler si zaslouží dík náš všech.

Jaroslav Stejn

"Prestiž" Československa

Bohuslav Chňoupek, československý ministr zahraničí, se vrátil z oficiální návštěvy Holandska. Vládní propaganda zařadila jeho cestu mezi ony takzvané důkazy, že dnešní Československo se těší výjimečné úctě a vážnosti mezinárodního politického světa a poukazovala v té souvislosti zejména na podepsání dlouhodobé smlouvy o hospodářské, průmyslové a

technické spolupráci mezi oběma zeměmi. Podobnou smlouvu ostatně podepsal nedávno Lubomír Štrougal ve Francii. Co však československé sdělovací prostředky nezdůrazňují, ba ani nesdělují, je, že ani Chňoupek ani Štrougal nemohli v Holandsku a Francii podepsat obchodní smlouvy. Země sovětského bloku se pořád ještě nemohou smířit s tím, že obchodní smlouvy s členskými zeměmi Evropského společenství lze sjednávat pouze prostřednictvím jeho nejvyššího úřadu, Komise, která sídlí v Bruselu. Protože si Moskva nepřeje, aby její spojenci navazovali normální diplomatické styky s Evropským společenstvím a aby ho uznali jakožto svého partnera při jednáních o všech otázkách výměny zboží, proto tedy Československo raději snáší zřejmé nevýhody, vyplývající z bezesmluvního stavu v obchodním styku s nejdůležitějšími západoevropskými zeměmi.

Pokud jde o tu takzvanou mezinárodní prestiž Československa, stačí poukázat na odezvu, kterou nedávna návštěva Chňoupkova v Holandsku vyvolala v tamním tisku. Holandský deník Trouw, například, napsal: "Po helsinské konferenci by Evropa neměla být zahleděna do minulosti, ale do budoucnosti. Ještě stále však v Československu trvají típké skutečnosti, které jsou v naprostém

F TIPY

• "Pane vrchní, můžete mi přinést správnou míru piva?" "Můžu . . . , ale výčepní to nerad vidí!"

• Lékař se ptal starého námořního vlka: "Prosím vás, kde jste se takhle zlinkoval, že sotva jdete?"

"Ve Frisku — když mi bylo čtrnáct!"

• "Haló, tady Novotný. Js. to ty, miláčku?"

"Ne, tady Novotná!"

• Předseda jednoho JZD telefonuje na okres: "Jestli nedostanu hned ten nový traktor, tak jsme úplně bez náhradních dílů, soudruhu!"

• Plakát připevněný na plotě výletní restaurace hlásí: "V sobotu se koná taneční zábava pod kaštany. Kdyby přišlo, překládá se na neděli. Kdyby přišlo i v neděli, koná se zábava přece jen v sobotu."

Vybral: Pindal

Telegraficky ze světa

Kompromis: vojska OSN zůstanou po dalších šest měsíců na Golanských Výšinách a Palestinská osvobozenická organizace (Arafatovi teroristé) se účastní příštího roku jednání bezpečnostního výboru OSN o Středním východě. Amerika to hodlá bojkotovat. • Prezident Ford byl v Číně přijat s poctami. Ječ dostalo se mu i výtek za détente s Ruskem. • Po dvouletém jednání svolil Irán vybudovat tisíc mil dlouhý plynovod do Ruska a dodávat západní Evropě ročně plyn v hodnotě 400 milionů dolarů. • "Pohotovostní dočasná koalice," která se vytvořila ve Finsku v důsledku vládní krize, sestává z pěti stran, včetně komunistické. Z osmnácti členů nové vlády jsou čtyři komunisti. • Na pět tisíc kubánských agentů a vojáků působí v deseti zemích světa jako nástroj Moskvy proti zájmům USA a Číny — zjistila americká rozvědka. • Není jisto, jak dlouho potrvá, ale zatím je v Libanonu klid, když obě znepřátelené skupiny, moslimové a křesťané vyhlásili "společný program smíření a reformy". • Předseda jihoafrické vlády Ian D. Smith podepsal s vedoucím nacionalistů Joshua Nkomoem dohodu o jednáních o ústavních reformách. •

David K. C. Bruce, sedmasedmdesátiletý — a nejstarší — americký diplomat, odejde počátkem roku do penze. Momentálně je velvyslancem USA u NATO. • Ve věku 77 let zemřel v Římě Ernesto Maserati, slavný automobilový závodník a konstruktér aut z dvacátých let. Byl také zakladatelem továrny na luxusní vozy. • Andrej Sacharovovi je nadále odměněn sovětské výjezdů a návratné vízum na cestu do Stockholmu k vyvednutí Nobelovy ceny. Další sovětský vědec, který ji dostal (není to však dissident), matematik Leonid Kantorovič do Švédska smí.

Brežněvův problém . . .

chaisem a Enrico Berlinguerem, představiteli francouzské a italské komunistické strany, posílila nejenom jejich postavení mezi levicovými elementy uvnitř jejich stran, nýbrž také jejich postavení i v Moskvě. A jsme přesvědčeni, že díky této po-

litice zůstala italská kom. strana v posledních volbách pouze dvě procenta za vedoucí stranou Křesťanských demokratů. A proto je i tato taktika, jak výsledky dokazují, mnohem úspěšnější než "strategie" Moskvy. A nebezpečná nejenom pro Moskvu, ale i pro svobodný svět. Jedná se opět jenom o jinou tvář komunismu. A že před dosažením společného prohlášení Evropského komunistického sezení bude muset být v první řadě projednána celá řada problémů jako Portugalska a podobně, je více než jisté. A že nebude ani dost málo snadné dosáhnout dohody, je také samozřejmé.

Moskva se bude bránit přijmout nejenom společné prohlášení italské a francouzské komunistické strany, ale bude se bránit i názoru italských komunistů, že neměla právo na okupaci Československa.

A zdá se proto vyloučeno, že by tyto vážné problémy ve světě komunistů mohly být vyřešeny ještě před únorovým Kongresem v Sovětském svazu, spíše se zdá, že k dohodě povede dlouhá a neschůdná cesta, na jejímž konci bude prestiž Moskvy ve světě velmi otřesena. Je to jeden z největších problémů vůbec — se kterým Moskva bude muset zápolit!

PEN opět bez . .

(Dokonč. ze str. 2.)

možnily všem spisovatelům bez omezení jejich činnost, 3. vrátili všechny zabavené rukopisy a knihy."

Evropský tisk věnoval právě těmto otázkám zvýšenou pozornost a přinesl s českými a ruskými spisovateli řadu rozhovorů. V jednom z nich se Ota Filip dotkl také problémů spisovatele — emigranta. Jak řekl, nechtěl být emigrantem z povolání a proto se snaží o integraci do kulturního života Západu. Za čistě české literatury považuje literaturu doma, ne samozřejmě tu oficiální, ale tu podzemní. Ten, kdo je v zahraničí, se podle něho musí orientovat podle toho, co se děje doma nemůže udělovat rady domů, nýbrž musí přijímat rady z domova, protože každý politický boj emigrace musí spočívat na souhlasu domova, oněch skupin odrazu, které tvoří široká škála od katolíků přes liberály po sociální demokraty. Ačkoli by nehraději psal romány, je stále konfrontován s problémy emigrace. Pracuje na Kontinentu, časopisu východních disidentů, ačkoli nesdílí pravicové názory ruského spisovatele Maximova. Jako fórum je však Kontinent nezbytný. Nyní připravuje zvláštní "české" číslo Kontinentu. Jak řekl,

Upozornění čtenářům v Holandsku: jak jste si jistě sami všimli, vložila se nám tisková chyba do oznámení o ceně EL. 25 guldenů je předplatné na půl roku, nikoli, jak bylo omylem uvedeno, na rok.

chce se v něm vyhnout jakémukoli fusionismu a hysterickým kampaním — které podle jeho názoru nemohou lidem doma pomoci. "My Češi, nemáme nadání pro mesianismus, nechceme o komu nic vnucovat." Jeho partner v rozhovoru k tomu dodal: (Neřekl to přímo, ale je z toho zřejmé, že mu vášnivost ruských disidentů nevyhovuje.) "Vše, co děláme, musíme dělat s ohledem na lidi doma a v souhlase s nimi."

JÁRA KOHOUT V EVROPĚ

Tento český komik, dnes žijící v Americe pořádá úspěšné evropské turné. Vystupuje v NSR, Švýcarsku, Rakousku, Francii a Velké Británii. Ve Frankfurtu nad Mohanem uspořádal včera pod záštitou Amerických Evropských Listů. Od tamud také poslal všem jejich čtenářům vřelé pozdravy.

NĚMCI . . .

(Dokončení ze str. 5)

misto jména kraťasů jméno Kaliningrad.

Očešli, protože museli a byli brutálně vyhnáni také ze všech německých území — která si náhradou za tu část Polska, kterou Rusové anektovali Německu připojilo Polsko. Na začátku byli čeští uprchlíci ze Sudet. Na konci byli němečtí běženci z poloviny Evropy. Ne, my doopravdy tento vtr nevypustili z Pandoriny skříňky. Ale my se připojili. Odsun z Československa probíhal humánněji, než v jiných zemích. Zaslouhou některých policejních, četnických a vojenských důstojníků a spojenců německého dohledu. Majitelé i 500 let starých hrobů opouštěli svá rodiště. Zaslouhou doopravdy několika důstojníků se z našeho odsunu nestal masakr, jakým to bylo jinde a někdy někde i u nás. Šli všichni, viníci, neviní, ženy, děti, starci. Byl rok 1945 a věci se tehdy braly jinak. Už se vědělo o koncentracích a plynových komorách. Vědělo se kdo to byl Heydrich. Poznaly se zblízka rasové teorie. Bylo mnoho otevřených ran, ale přes to všechno, byla to cesta Masarykova Československa nebo to byl import z Asie a opuštění západníku tradice? Odskok od právního řádu?

Dodnes je vědomí zlých činů také jedinou devizou, které se komunisté mohou dovolovat. Přesto strana, která přivedla Československo k Moskevským dohodám z roku 1968, má drzost hovořit o suverenitě a odsuzovat Mnichov. Má drzost dovolávat se nacionálních citů, na špek nacionalismu a to nacionalismu falešně chápaného, naskočí i český exulant.

Strach před revanšismem. Strach před odplatou (zřejmě je zač). Jak to vypadá ve skutečnost? Anketou provedenou v Západním Německu tuším v roce 1972 mezi přesídlenci bylo prokázáno, že pouhých 11,6% by se bylo ochotno vrátit, kdyby v Československu a jinde na Východě kde žili, byly takové poměry jako před rokem 1938. Tedy právní stav podobný tomu, jaký je v Západním Německu.

Hovořili-li v Praze o revanšistech prahnoucích po odvetě a o Sudetoněmeckých spolecích jako semen ští takových citů, je to pouhý propagandistický trik. Stejně dobře mohou za semeníště takových citů označit i Sdružení moravských spolků v Chicagu, či Spolek Rokycanský a okolí, sídlící tamtéž. Je to stará historie. Němci na ní konečně vydělali (dnes). O hroby se stará Tuzex, pokud je mu zapláceno. Nikdo nechce vyvolávat duchy — kteří zaplatí pámbůh produmali. Odsun bylo dílo nelidské, nedemokratické, n.e. čím bychom se měli a mohli chlubit. Neomlouvá nás ani to, že

jste to neprováděli sami a že od nás byl humánnější než odjinud. Německo odsunuté přijalo a usadilo. Komunistům zůstaly smyšlenky o revansu. Kolik poctivého úsilí zahladit minulost vykonána Německá spolková republika a kolik východní Německo? Kolik náhrad vyplácela komu ta která z těch zemí, a ve které z nich jsou demokratické poměry, a která z nich se účastnila invaze roku 1968?

Německo odsunuté přijalo a usadilo. Problém Sudetských Němců se dostal na stránky AL přes americké časopisy a TV, kam se dostal přes tak zvaný problém Palestinců. Arabské státy uprchlíky z Palestiny drží již více jak dvacet let v uprchlických táborech. Odtud pramení dnešní tak zvaný problém Palestinců. Israel neudělal nic, co by byli právě jen po roce 1945 neučinili také Rusové, také Poláci a také my. Mlčíme o tom, že nejen Palestinci, ale také Němci byli vyhnáni je v zájmu sovětské politiky. Rovněž pak v jejím zájmu jest, aby se dával mandát vlády pražskému místodržitelství. Jde přece o národ. Potíž je v tom, že na světě jako takovém jde o spravedlnost. To pak nespokívá na tom, říkáme-li nějakému území Sudety či nikoli. Sudety jsou geograficky nesmysl. Ale to je pravda, o kterou tady nejde.

Pravda, o kterou tady jde je nepřijemná. Pro nás. Ale je to už dávno a i Ti, kterých se týká, ji nechávají spát. Pekad už musí Československý exulant napravovat naivnosti amerických sdělovacích prostředků měl by to sdělit zejména těmto, zejména pak s doložkou o tom, kterak bylo vysídleno přes deset milionů duší z poloviny Evropy, a nejen dva miliony Arabů z pouště. I Arabové, ovšem, mají svou pravdu. Ale Sovětský svaz se jí nedovolával v roce 1948 kdy byla snadno napravitelná. Tehdy vyzbrojoval (také Československo, nyní zle na Israel hudející tak činilo, Israel. Dovolává se jí dnes. Vyzbrojuje Palestince. Nikoli pro jejich pravdu, pro svůj zájem. A ten je odlišný od našich zájmů. Tak jako doopravdy v našem zájmu nebyl import asijských právních poměrů do Střední Evropy.

Nové známky

Česká pošta vydala pro filatelisty zvláštní příležitostnou obálku s příležitostnou známkou (hodnota 6 Kčs) k padesátému výročí zahájení automatického telefonního provozu v republice. Dalšíh pět známek, rovněž vydaných v listopadu — se také setkala s úspěchem u sběratelské veřejnosti. Jsou na nich rytecké přepisy vybraných uměleckých děl, také Josefa Čapka a Vincence Moravtada.

HOVORY SE ČTENÁŘI . . .

Milí předplatitelé —

Prosíme Vás: nezapomínejte na předplatné. Nenechte se nekonečně upomínat — stojí nás to čas, poštovné, nervy — to vše, co bychom mnohem raději využili k prospěchu novin. Jsou předplatitelé — a my jim ze srdce děkujeme — kteří ani na žádnou upomínku nečekaají. Jakmile se blíží čas jejich platebního období, pošlou peníze sami. Jiní — a to je také v pořádku a také jim děkujeme, zaplatí, jakmile dostanou první upomínku. Ale dále musíme poslat upomínku druhou, třetí, počítá nepatří, až teprve, když jsme nuceni jim zaslání novin zastavit, obvykle pošlou dlužné obnos. (Jsou i tací, kteří se po zastavení posílání novin ptájí: co by noví předplatitelé, jímž takto jakoby jejich dluh za minulý předplatné odpadl. Ti nás musí nejvíce, protože nezaplacením dlužné částky poškozuji lidové ty nemajetné a přestože platí většinu, my se snažíme poslat AL bezplatně, což vedle tiskového fondu umožňuje právě včasné zaslání předplatného.) A tak se na všechny předplatitele občasné opakuje náhle: platte, prosíme vás. Všichni jsou obětmi inflace, krajanský tisk pak jednou z obětí největších. Děláme noviny pro čtenáře a prosíme své čtenáře o spolupráci, která spočívá v tom, že zaslání předplatné bez mnohonásobného upomínání. Děkujeme za pochopení a to převážně platí většině pak i za tuto dlouhou spolupráci na tvorbě našich krajanských novin.

REDAKCE A ADMINISTRACE

ÚPADEK . . .

Sestupná tendence domácího knižního trhu pokračuje, takže už skoro ani nestojí za to prohlížet časopis Nové knihy a nakladatelské programy na příští rok. Úpadek se však neprojevuje jen v literatuře v pravém slova smyslu, ale dokonce už i v tiscích kulturních, jež by měly být jakousi vizitkou pro Velkého bratra. Letos vyšly dvě publikace k třicátému výročí skončení druhé světové války jako bezplatné přeměny čtenářských klubů v nakladatelství Svoboda a Práce. Timto způsobem, mohli bychom říci trikem, bylo dosaženo obrovských nákladů.

Soubor grafik a veršů v nakladatelství Svoboda se rozdává v nákladu 110 tisíc výtisků, sborník Monument z nakladatelství Práce je zdarma v 72 tisících výtisků. Je dost pravděpodobné, že mnoho těchto svazků skončí svůj jepičí život jako makulatura. Přeměny nakladatelství Svoboda je soubor velkých volných listů v měkké obálce, takže

se velmi snadno poškodí. Volné listy jsou poskládané tak, že čtenář zprvu neví, zda je to skládanka s tajenkou, nebo prostě nakladatelský zmetek. Obsah vypadá jako celostátní sjezd národních a zásluhových umělců, básníků a gratiků, kteří přišli složit povinnou kulturní poklonu Sovětskému svazu.

Sborník Monument z nakladatelství Práce má podobnou osobní sestavu, rozšířenou o některé básníky bez vzletného úředního titulu. Doopravdy je tato brožurka rovněž nečitelná, protože té lásky, věčnosti a přátelství je tam na zalknutí. Přísluví praví, méně by bylo více.

Nejednoho autora, zastoupeného v těchto dvou sbornících, se zřejmě vůbec neptali, zda souhlasí se zařazením své práce. Víme třeba, že básník, který ve svých verších s nadšením uvítal v roce 1945 sovětskou armádu — vyslovil později politování, že tyto verše vůbec napsal.

Jak se zdá, splnil se plán politického papíru, splnil se plán tak zvaného věčného přátelství, a vše ostatní je vedlejší. Až budeme příští týden hledat knížky k vánočnímu, dáme si napřed nově podrazit boty.

J. Dresler

Soudruzi z DKP v záp. Německu

V listopadových dnech přijal soudruh prezident Husák na Hraděanech delegaci německé komunistické strany DKP. Nepoučený čtenář může mít v Německé spolkové republice se slovem komunistická strana mnoho problémů. Ale ani experti už nerozeznají "kdo je kdo" v nepřehledných zkratkách komunistických, radikálních, levicových a anarchistických skupin v NSR jako KSE, KSG, KSV, SHI, SLH, SHB, LHV, RK, KB, KAB, KPD-ML a další. Zůstaňme raději u komunistických stran.

Ve východním Německu se prozíravě slovo komunistická strana nevyskytuje, nepoužívají je pro nehezskou příchut' minulosti ani komunisté polští a maďarští. V západním Německu je tomu právě naopak, hned dva významy má komunistická strana Německa-KPD. Do svého zákazu roku 1956 to byla dle tehdejšího předsedy staříckého Maxe Reimanna ta "pravá" dělnická strana, věrně stojící u Stalinových noh a mlčky akceptující jeho pakt s Hitlerem i vydávající svých členů — emigrantů z fašistického Německa (kde měla kolem 300 tisíc členů) po zatčení orgány NKVD Gestapu a do německých koncentračních táborů (viz Stalin und Hitler). Dnes je např. kniha M. Buber-Neumann: "Als Gefangene bei" podle něho "KPD ultralevicová maskovaná skupina šířící antisovětské štvánice ve stylu Strausse a Springera." Dnešní KPD s centrálou v Dortmundu, vzn. klá z různých skupin, např. z hamburské KPD-ML (marxistů-leninistů) a hlavně ze západoběrfinské KPD-AO (organizace ve výstavbě), byla jako oficiální strana potvrzena spolkovým ústavním soudem v roce 1973 s pročínskou orientací. Užíváním starého názvu KPD, svými hesly, písněmi, nápisy jako "At' žije Lenin! At' žije Stalin! Pryč se sociálnímparalitičkou Brežněvovou klou! přivádí mnozí ty "pravé" komunisty z DKP nejen do rozpaků, ale také k zuřivosti, vřeholici v minulých letech i snahou východního Německa dosáhnout u západoněmeckých politiků zákazu této strany. Hlavním tiskovým orgánem KPD je "Rote Fahne" s nákladem asi 16.000 výtisků, činnost strany je omezena především na university.

I emigrant mladšího věku si vzpomene na rok 1956, kdy se československá pošta promýhala pod tisíci telegramy a protestními dopisy posílanými do NSR. Zákaz trval 12 let, 26. září 1968 (tuhle po sovětské okupaci Československa!) vzniká ve Frankfurtu staronová německá komunistická strana s novou zkratkou DKP. Zákaz pro starou KPD zůstává v platnosti, přes snahy Maxe Reimanna — čestného předsedy

DKP, vracejícího se z východního Berlína, dosáhnout zrušení soudního výnosu z r. 1956. Nová DKP může počítat s bývalými členy zakázané KPD; předsednictví se ujímá Herbert Mies.

Spolkový ministr vnitra dr. Maihofer potvrzuje na dotaz v listopadu ve spolkovém sněmu, že DKP měla koncem roku 1974 v NSR kolem 40 tisíc členů (podle jiných pramenů se odhaduje něco přes třetinu mladších třiceti let) ve dvanácti krajských organizacích. Hlavní tiskový orgán "UZ-Unsere Zeit" měl mít denní náklad 30 tisíc výtisků (podle Bayern-Kurier 60 tis., včetně 1271 publikací, dosahujících nákladu přes milion výtisků týdně, 39 stranických knihkupectví, 19 nakladatelství a 59 vysokoškolských organizací), theoretickým orgánem strany jsou "Marxistische Blätter" a její Institut pro marxistická studia a bádání vydává ještě "Marxismus-Digest" včetně knih ve Frankfurtu.

DKP má řadu zjevných i maskovaných organizací a novin. Patří sem "SDAJ-Sozialistische Deutsche Arbeiterjugend" (13 000 členů), dále "Mladí pionýři" a "Marxistische Studentenbund Spartakus" (4 500 členů). Na parlamentní linii stojí i protifašistické bojovníci ve Frankfurtu se svým týdeníkem "Die Tat" a německá mírová únie DFU v Düsseldorfu s "Deutsche Volkszeitung." Také některé levicové organizace a časopisy byly postupně ovládnuty přívrženci DKP, za příklad slouží časopis "SOPO-Sozialistische Politik."

Ve volbách nemají západoněmečtí komunisté všech rážek žádné vyhlídky na své zastoupení, spíše naopak ztrácejí i dosavadní hlasy. Ovšem tak jako tak nepočítají ve svých cílech v převzetí moci s pokojnou parlamentární cestou. Jen výjimečně volí DKP ostřejší radikální formy (např. Spartakovec na frankfurtské univerzitě, kdy při studentských volbách přehlušovali sovětskými revolučními písněmi agitaci sousedního rozhlasového vozu liberální organizace a nakonec jej převrhli), na rozdíl od KPD, která šíří psychoteror až po přímé fyzické násilí (tuhle poslední doby: mnozí nepadli holemi, které byly pobity ostrými hřebíky, studenty rozdávající letáky proti komunismu na frankfurtské univerzitě, které nyní musí chránit policie). "Diky" neustálým výtržnostem, které komunistické skupiny provozují, zmizel už prakticky studentský život, kulturní činnost, kluby apod. Existuje pouze "mlčí výtisk."

DKP sází více na poklidnou, rozvážnou práci. Každý nedostatek v NSR je v jejím tisku příslušně zveličen a věnováno mu maximální množství místa, od zákazu výkonu

povolání ve státních službách pro radikální živly až po nezaměstnanost u mladistvých. DKP se především orientuje na žactvo, učitele a vojáky Bundeswehru. Jako tradičně každá komunistická strana může se spoléhat na dokonale organizaci, snaží se o oživení kolektivních způsobů práce v protikladu k individualistickým až egoistickým tendencím západních společností. Velké stanové tábory, slavnosti (tiskový den UZ na düsseldorfské louce přivádí 400 tisíc návštěvníků a DKP miliónové příjmy), semináře, konference (dvoudenní "teoretická o Kominterně 1935 v Brémách aj.), prázdninové tábory dětí včetně pobytu v NDR (kolem 2 500 dětí z NSR bylo v létě v NDR), školení i řadových funkcionářů v NDR a dalších nejmeně 260 přímo v Moskvě na Institutu společenských věd, organizování vlastních odpoledních škol pro výpomoc slabším žákům (např. v Bottropu za účasti 300 žáků a 54 učitelů a studentů) jsou jen některými příklady za mnohé. Celá frankfurtská městská žakovská rada zůstává nadále v rukách DKP a její vliv zejména na studenty gymnasií může nerušeně vzrůstat. Učitelka angličtiny A. Lenhart (24 let) z Kosteheim prohlašuje: "Budu komunistkou, i kdyby mě to stálo zaměstnání."

Podle ministra Maihofera dožívá DKP finanční prostředky od SED z východního Německa. Spolková vláda je odhaduje např. za rok 1974 na částku 30 miliónů DM. Podle mluvčího DKP z února t. r. jsou podobná tvrzení "výmysly a živou kampaní antikomunistických reakcionářů s cílem zdiskreditovat NDR." Ale dodává, že DKP nebude ministerstvo vnitra žalovat, ale raději se bude bránit na stránkách UZ. Podle něho žije strana především z darů, tak v r. 1973 ji bylo "darováno" 6,4 mil. DM a 1,7 mil. tvoří členské příspěvky. A tak se 3. sjezd DKP může odvíjet v luxusním hamburském hotelu s plným zaopatřením pro delegáty, hosty a pežvané novináře. Maoistická KPD odkázaná při nejmenším až do nedávna jen na sebe, není proto s kritikou na "lakače Moskvy." Přispívají však i nenávidění kapitalisté. Magazín stranických novin UZ na lipských veletrzích se hemží placenými inzeráty západoněmeckých firem Salzgitter, Salomanier, Preussag, Manser Werke, Degussa, Oetker, Enka-Glanzstoff aj. Jaké jsou konečné cíle DKP? Po zákazu KPD v roce 1956, která se netajila cílem socialistické revoluce a nastolení diktatury proletariátu v přímém protikladu k západoněmecké ústavě, se nová DKP stala opatrnější. V jejích stanových se mluví o socialistickém převratu a nasto-

Z KALENDÁŘE KRAJANSKÝCH AKCÍ A PROGRAMŮ:

- 11. 12. Velký operní večer v mnichovském Domě umělců. Učinkují Vilém Noval, Mirka Bradová, Gejza Zelenay. Na večeru promluví Luděk Pachman.
- 13. 12. Vánoční besídka v Mnichově, Dům setkání, Rumfordstr. 21/I. Od 14.30 hod. Velká vánoční zábava v Nieder-Erlenbach (Frankfurt) v Bürgerhaus od 19 hod. Pořádá Česká sociální pomoc — ing. Fischer. K tanci hraje dechovka. Vstup zdarma.
- 7. 2. 76 III. reprezentační ples Čechů a Slováků v Mnichově, Bayerischer Hof.
- Každou první středu v měsíci přátelské večery v krajském středisku v Curychu Wipkingen, Amperstr. 4 (nejbližší 3. prosince).
- IV. Slet Čs. Sokolstva v zahraničí začíná v Curychu v pátek 2. července do pondělí 5. července 1976.
- Do 21. prosince 1975 trvá vánoční výstava v krajské Galerii Krause, Tumbelenstr. 37 ve švýcarském Pfäffikonu u Curychu. Vystavují: Benda, Budinská, Budinský, Dašek, David, Franci, Gross, Hudec, Janotová, Krbálek a Kristek. Otevřeno denně od 16 hod. do 20 hod. Soboty a neděle od 10 do 16 hodin.

lení moci dělnické třídy. Podle thesi na düsseldorfském sjezdu však nevedou k socialismu iluzorní reformy, ale revoluce. Socialismem lze pak dle funkcionáře Gernse nazývat jen ty systémy, kde vládne dělnická třída pod vedením komunistické strany.

Podle jiného soudruha budou zájmy dělnické třídy a jejich spojenců prosazeny bojem dělnického hnutí proti reakčním silám. Autor Adamo v "Marxistische Blätter" 1972 pak vysvětluje nutnost omezení svobod v socialismu, která vyplývá z nových společenských a osobních svobod i socialistického základního práva ochrany proti agresivitě imperialismu a jeho duchovní i politické kontrarevoluci. Svoboda šíření reakčních kapitalistických organizací, novin a institucí atd. nebude v socialismu ve větší míře přípustná, aby nemohla pochovat základy socialismu. Autoři této časopisu si berou za příklad NDR, i v NSR bude jednou pracující obyvatelstvo rozhodovat o politickém a společenském životě (dle K. Böwera), buržoazní aparát a parlament musí být fakticky vyřazen nebo odsouzen k stí-

nové přítomnosti, parlamentní zákony a justice přezkoušeny z hlediska vládnoucích třídních sil, pracující masy musí mít vlastní soudní orgány atd. Marxistische Blätter s DKP dohromady nenechávají jistě nikoho na pochybách, jak by měl budoucí svět vypadat. Emigrant zná jejich cíle lépe než oni samy včetně praktických výsledků.

—or—

Novou stárou expozici

s názvem Historický význam kralické tiskárny otevřeli v Památníku bratrských tisků v Kralicích nad Oslavou. Ukazuje význam kralické tiskárny v širších historických souvislostech, i její vliv na vývoj národní kultury a jazyka. Světovým unikátem co do stáří, kvality a množství jsou kralické kovové literky.

Do Švédska a Dánska

cdcestoval soubor Státní filharmonie v Brně Český komorní orchestr. Na osmi koncertech zahraje díla Händla, Mozarta, Hindemitha a dalších.

GOLDENE STADT

Konečně také v Düsseldorfu

naš restaurant

s českými a mezinárodními

specialitami

PIVO 12 • PLZEŇ • BUDVAR ZE SUDU

Sedečně Vás přivítá známý pražský gastronom Vilém Bláha.

GOLDENE STADT,

Böhmisches Restaurant, D-4 Düsseldorf,

Mintropstr. 5 • tel. 37 93 96

Cca. 2. min. od hlavního nádraží